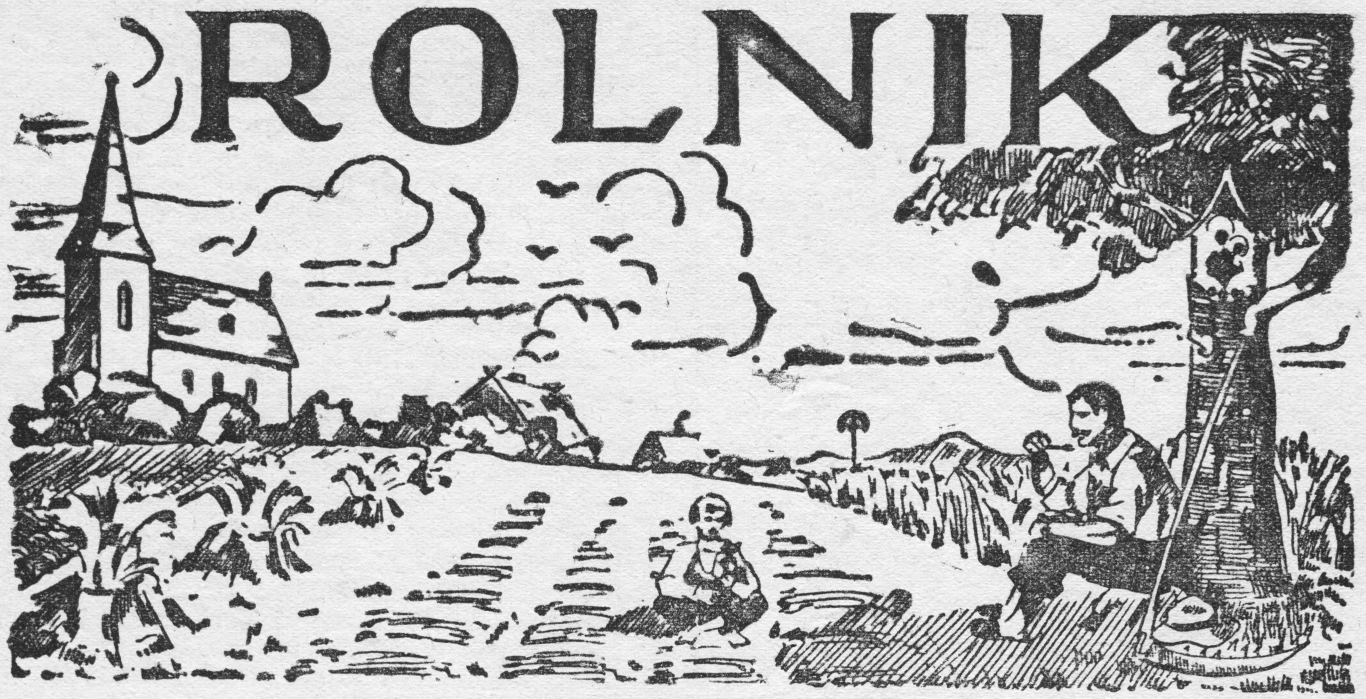

Bezpłatny dodatek do „Drwęcy".

Rok IX. Nowemiasto, dnia 14 lutego 1935. Nr. 6

Rolnik traci, sprzedając brudne bydło.

Nieczystość bydła, sprowadzanego na targi, każe wnioskować, że rolnicy nie zdają sobie sprawy z tego, że tracą, przedstawiając brudne bydło do sprzedaży.

Przecież rolnik, kiedy sprzedać chce gospodarstwo, a przyjechać ma kupiec, porządkuje je, zamiata podwórze, gospodyni robi szczególne porządki; kiedy sprzedaje konia, czyści go, grzywę wyczesuje, naftą pociera, żeby włosy połysk miały.

Kupiec koszulę sprzedaje czystą i odprasowaną, a nawet kolorowemi wstążkami związaną. Tak samo ubranie, kiedy je, rolniku, kupujesz, jest ładnie złożone, czyste, odprasowane.

Rolnik wie, dlaczego się to dzieje. Wie, że czystość, porządek i dekoracja dobre wrażenie robi na kupującym i zachęca go do kupna. Wie również, że, jeżeli towar sam swoim wyglądem zachęca do kupna, to tem łatwiej wytargować wyższą cenę od kupującego. Tymczasem swój towar, to jest bydło, sprzedaje często w stanie tak brudnym, że aż odrazę wzbudza. Dlaczego to czyni? Dlatego, bo nie zdaje sobie sprawy, że kupiec, sąsiad czy handlarz bydła podlega tym samym wrażeniom, jakim podlega kupiec konia, koszuli czy ubrania. Da więcej, jeżeli zewnętrzny wygląd sztuki, którą kupuje, pociągać go będzie. Jest to jedna sprawa przynęty dla kupca. Są inne jeszcze. Trzeba wiedzieć, że brudne bydło dla handlarza ma naprawdę mniejszą wartość. Mięso z bydła, kałem oblepionego, przesiąka tym niemiłym zapachem i bywa przez rzeźnika w wielkiej mierze mniej kupowane. Skóra, ściągnięta po uboju ze zwierzęcia, oblepiona kałem, ma mniejszą wartość, gdyż kupujący skórę na wagę, nie wiedząc, ile jest czystej skóry, a ile kału, płaci za skórę mniej. Pozatem musi ten kupiec liczyć się z tem, jeżeli transportuje skóry daleko — na eksport naprzykład, że będzie musiał opłacić taksamo przewóz brudu, jak opłaca przewóz samej skóry i że znowu wynikają dla niego straty. Koszt powoduje również oczyszczenie skóry w garbarni. To są już straty materjalne, które kupcy znają i obliczają na zapas, płacąc rolnikowi za krowę, jałowicę czy byczka o tyle mniej.

Jeszcze jeden powód, dla którego rolnikowi nie wolno brudnego bydła pokazywać. Rolnik musi pamiętać o tem, że ta wyprowadzona z jego obory krowa czy jałowica, jak jego ubranie i koszula, jest świadectwem dla porządku, jaki ma koło siebie, świadectwem dla porządku, jaki ma w gospodarstwie.

Oczyszczenie, wymycie bydła w domu nic nie kosztuje, a więc czyścić, a poważanie u sąsiadów będzie większe, renoma o gospodarstwie chwalebna, a w woreczku groszy więcej. Warto więc zastosować się do powyższych rad.

KOMUNIKATY T. R. P.

Spis członków T. R. P., posiadających przeszło 50 ha gruntu.

PP. Prezesów Kółek Roln. prosimy o nadesłanie spisu członków, posiadających przeszło 50 ha, którzy składkę w Kółku zapłacili.

Spis ten jest potrzebny celem uzyskania dla członków obniżki składki od wypadków w rolnictwie, która jest dla członków Kółek Roln. o 5 gr mniejsza przy obliczaniu składki od 1 marki zasadniczego podatku gruntowego.

Zarazem prosimy o nadesłanie uzupełniających spisów członków Kółek Roln., posiadających poniżej 50 ha w tym samym celu.

Zdarzył się wypadek, że Ubezpieczalnia Społeczna w Brodnicy zawezwała członka do uregulo-

wania całej, nie obniżonej składki, a także zwrócił się do nas z wyrzutem, jakoby T. R. P. świadomie nie podało go w spisie. Wobec tego T.R.P. wyjaśnia, że dotąd Ubezpieczalnia Społeczna nie zwróciła się do nas o żaden spis i dopiero T.R.P. 15. II. 1935 r. przesłało Ubezpieczalni nowy spis z rzeczywistymi członkami.

W sprawie odbioru świń na targach.

Na zebraniach Kółek Roln. spotykamy się często z narzekaniem na odbiór bekonów i rzekomy zakaz kupowania świń przez handlarzy. Wobec powyższego T. R. P. wyjaśnia, że naszem zdaniem narzekania te narazie nie ustaną, a to z następujących powodów: Po pierwsze kontyngent, przyznanych dla rolnictwa naszego powiatu bekonów, jest stanowczo zamały, ażeby móc wszystkie bekony odebrać, po drugie różnica w cenie pomiędzy ceną kontraktową a niekontraktową nie da się narazie usunąć.

Więc chociaż na handel świńmi nie mają monopolu 2 bekoniarnie gdańskie, to jednakże z powodu zmniejszenia się eksportu i przydziału poszczególnych terenów do odnośnych bekoniarni, zakup świń przez handlarzy nie tylko w powiecie lubawskim, lecz i w innych powiatach jest bardzo ograniczony i narzekania te w innych powiatach są znacznie większe.

Wobec powyższego T. R. P. czyni starania o przyznanie, niezależnie od kontyngentu bekonowego, kontyngentu na świnie ciężkie dla bekoniarni w Toruniu.

W powyższej sprawie zwróciło się Kółko Rolnicze w Lubawie do firmy Jaugsch w Toruniu. Bekoniarnia p. Jaugscha komunikuje, że narazie nie może odbierać świń z powiatu lubawskiego, gdyż ma ograniczony zakup, a pozatem firma ta musi uskutecznić cały zakup z Poznańskiego. W razie przyznania kontyngentu dla Pomorza, firma Jaugsch w pierwszym rzędzie dokonałaby zakupu w powiecie lubawskim.

Przy tej okazji nadmieniamy, że Fabryka Bekonów w Brodnicy ma, jak nas informują, zapoczątkować 15. II. 1935 zakup świń na konserwy. Z tego powodu celem poparcia stanowiska T. R. P. o uzyskanie przydziału świń również do Brodnicy potrzebne są uchwały i rezolucje Kółek Roln., domagających się zakupu świń w powiecie lubawskim.

Rezolucje należy opierać na tem, że rolnicy pomorscy mają znacznie mniejszy zbyt od rolników wielkopolskich.

W sprawie przywrócenia jarmarków.

Niemile dotknął rolników powiatu lubawskiego zakaz przyprowadzenia bydła na jarmarki. Rolnicy, mając rozmaite zobowiązania we wielu wypadkach, nie są w stanie pod groźbą egzekucji uregulować swoich zobowiązań, gdyż od dłuższego czasu nie było jarmarków na bydło i rolnicy nie mają możności sprzedania bydła i uzyskania zań gotówki. To też uchwalane są na zebraniach Kółek Roln. rezolucje, domagające się przywrócenia jarmarków, tembardziej, że i z paszą niektórzy rolnicy nie wystarczą.

Na skutek tych żądań T. R. P. interwenjowało w Starostwie Pow. i otrzymało przyrzeczenie, że zakaz wyprowadzania bydła na jarmarki zostanie niebawem uchylony.

Życzyć by tylko należało, aby miarodajne czynniki zaraz po uchyleniu zakazu urządziły dodatkowy jarmark bydlęcy.

W sprawie zbytu ziemniaków.

TRP. prosi pp. Prezesów Kółek Roln. o podanie nam, jakie Kółka Roln. względnie większe majątki mają na wagonową sprzedaż ziemniaki jadalne, gdyż TRP. uzyskało większy kontyngent ziemniaków jadalnych, które ma dostarczyć wprost od producentów.

Ziemniaki mogą być odebrane **jedynie od członków Kółek Roln.**

Zgłoszenia tych Kółek oraz majątków, które chciałyby eksportować ziemniaki, prosimy podać nam najpóźniej do dnia 25 lutego rb.

Późniejsze zgłoszenia nie będą uwzględnione.

Stacja knurów.

U rolników Bol. Krajnika w Gryźlinach i Teofila Gaciocha w Tuszewie założone zostały za pośrednictwem Izby Rolniczej w Toruniu stacje knurów zarodowych typu bekonowego.

Ze wspomnianych stacyj powinni rolnicy miejscowi i najbliższej okolicy korzystać w jak najszerszej mierze.

Kurs rachunkowości rolniczej.

TRP. w Nowemmieście, doceniając znaczenie prowadzenia rachunkowości w gospodarstwach rolnych, organizuje w końcu lutego w Nowemmieście przy współudziale Pom. Izby Rol. w Toruniu jednodniowy kurs rachunkowości rolniczej celem umożliwienia członkom Kółek Rolniczych zapoznania się z technicznem prowadzeniem rachunkowości gospodarczej.

Wobec powyższego T. R. P. prosi tych członków Kółek Roln., którzy chcieliby się zapoznać z prowadzeniem rachunkowości, aby się jak najprędzej zgłosili ustnie wzgl. pisemnie do T. R. P. Termin zgłoszeń do 20 lutego 1935 r.

Zarazem T. R. P. zwraca uwagę pp. członków Kółek Roln. na pożytek prowadzenia rachunkowości rolnej szczególnie w obecnie kryzysowych czasach.

Kursy ogrodnictwa i sadownictwa.

Na wzór kursu ogrodniczego, przeprowadzonego w r. 1930 w Kółku Rolniczem w Sampławie organizuje TRP. 6 kursów ogrodnictwa w Kółkach Rolniczych na początku miesiąca marca.

Kursy te będą przeprowadzone przez przedstawiciela Izby Rolniczej i to teoretycznie w lokalach zebrań i praktycznie w ogrodzie.

Prosimy zatem te Kółka Rolnicze, które życzyłyby sobie takiego kursu o zgłoszenie się do Towarzystwa Rolniczego Powiatowego.

Ruch organizacyjny gospodyń wiejskich w powiecie lubawskim.

Pierwsze Koła kobiet wiejskich w powiecie, które powstały w Grodziczno, Tuszewie, Lubawie i Byszwałdzie w r. 1929, załamały się na skutek braku opieki ze strony organizacyj społ., szczególnie kobiecych i z braku odpowiedniego wykwalifikowanego personelu instruktorskiego. Obecnie organizacją Kół Gospodyń Wiejskich zajęła się Izba Roln., która zaangażowała na powiat brodnicki i lubawski jedną instruktorkę, urzędującą przy Szkole Roln. w Brodnicy, która przy pomocy

DZIAŁ KOBIECY

Grypa.

Z całego kraju alarmują o epidemji grypy. Nie od rzeczy więc będzie podać kilka wskazówek.

Grypa (influenza) należy do chorób zakaźnych — w swej postaci i następstwach do jednej z najniebezpieczniejszych. Klimat, jak i pora roku nie są przeszkodą do jej wybuchu. Najchętniej szerzy się na jesieni i na wiosnę, podczas dość chłodnej, ale wilgotnej pogody. Zapadają na nią wszyscy bez względu na wiek i ogólny stan zdrowia. Charakterystyczną cechą jest to, że bywają nią dotknięci i ci, którzy znajdują się zdala od miejsc panowania grypy.

Grypa wybucha zawsze nagle. Zwiastunami jej są: ogólne niedomagania, ból głowy, gardła, brak pragnienia, bóle w krzyżu i kończynach, dreszcze, gorączka 39—40 stopni C.

Następnie zjawia się katar oraz suchy, męczący kaszel. W lżejszych wypadkach gorączka po kilku dniach spada. Pozostaje tylko na dłużej silne osłabienie. Najlżejsza nawet grypa ogromnie wyczerpuje organizm. Czasem na plan 1-szy wysuwają się objawy nerwowe, silny ból głowy, bredzenie, wymioty, senność — słowem objawy, upodabniające do pewnego stopnia zapalenie opon mózgowych. Czasem zaburzenia kiszkowe mogą nasunąć obawę tyfusu brzusznego. Często chorzy zapadają na żółtaczkę. Każda grypa w słabszym lub silniejszym stanie atakuje narząd oddychania, to też do częstych powikłań grypy należy zapalenie oskrzeli, płuc i opłucnej. Często w przebiegu grypy rozwija się zapalenie nerek lub zapalenie miedniczek nerkowych, to też po grypie obowiązkowo należy mocz badać. Baczną uwagę należy zwracać także na serce.

Nie umiera się na grypę, a tylko spowodu śmiertelnych powikłań grypy, które mogą zależeć albo od pogorszenia się stanu chorobowego, który przedtem już istniał, np. gruźlicy, wady serca itp., albo wskutek wtargnięcia do osłabionego grypą organizmu innych bakteryj chorobotwórczych, znów np. gruźliczych. Najczęstszą komplikacją grypy, często bardzo śmiertelną, bywa zapalenie płuc. Do ciężkich powikłań należy stosunkowo często rozwijające się w przebiegu grypy ropne zapalenie ucha środkowego.

Jak ustrzec się grypy?

W czasie epidemji grypy, która jest chorobą bardzo łatwo przenośną, w miarę możności należy unikać wszelkich zbiorowisk ludzkich. Wystrzegać się kichających i kaszlących nam w twarz. Pozatem odżywiać się racjonalnie, nie przeładowywać żołądka potrawami zwłaszcza mącznemi, wysypiać się dostatecznie i unikać przeziębień, przemoczenia nóg, ubierać się dostatecznie ciepło, ale lekko, oddychać nosem, a nie ustami. Myć często ręce. Dbać o równą temperaturę w mieszkaniu, przewietrzać je, nie przemęczać organizmu. Tych wskazówek przestrzegać winni ludzie zdrowi, a tem więcej chorzy — gruźlicy, sercowi itp. Zaleca się gardło codziennie rano i wieczór, ale najlepiej po każdem jedzeniu, płókać jakimkolwiek środkiem odkażającym (kwas borny — łyżeczkę na szklankę wody przegotowanej, woda utleniona — łyżeczkę na pół szklanki wody przegotowanej, pastylkę chinozolu na pół szklanki wody itp.).

Doskonale przed grypą chronią minimalne dawki chininy. W każdej aptece otrzymać można pigułki lub proszki, zawierające po 5 setnych części grama (0,05 gr) chininy i to najlepiej siarczanu chininy (Chinini sulfurici). Większe dawki mogą być źle znoszone. Wystarczy zażycie w czasie epidemji jednej pigułki lub proszku (0,05) raz dziennie i to najlepiej przed śniadaniem. Jak najcieplejsze kąpiele są też dobre.

Leczenie.

W razie pojawienia się gorączki, dreszczów, bolów głowy, łamania w kościach chory powinien położyć się do łóżka i ciepło się nakryć. Stosować dietę, pić kilka razy dziennie ciepłe płyny (herbatę z kwiatu lipy, holendru z sokiem cytry

---

odnośnych T. R. P. organizuję Koła Gospodyń Wiejskich. W powiecie lubawskim ruch organizacyjny wśród kobiet wiejskich jest niespodziewanie wielki. Bowiem w ciągu stycznia zorganizowano 9 nowych Kół Gospodyń wiejskich, tak że mamy obecnie razem 13 Kół i to w Ostrowitem, Krotoszynach, Tylicach, Rakowicach, Wałdykach, Złotowie, Kazanicach, Tuszewie, Sampławie, Mikołajkach, Lipinkach, Lekartach i M. Bałówkach. Ostatnie powstało samorzutnie.

Uznanie należy się tym paniom gospodyniom, które zrozumiały, że przez organizowanie się w Kołach Gospodyń Wiejskich mogą swój byt poprawić i wykorzenić dużo zła.

Koła Gospodyń Wiejskich są organizacją jedynie społeczno-gospodarczą, tak jak Kółka Rolnicze. Cele i zadania zrzeszenia są następujące: 1. zrzeszać w K. G. W. jaknajwiększą liczbę kobiet i dziewcząt wiejskich. 2. szerzyć wśród tych członkiń oświatę i wiedzę zawodową i gospodarczą w duchu katolickim i narodowym. Dla osiągnięcia tego celu organizuje się Koła Gospodyń Wiejskich. W Kołach urządza się zebrania z referatami i pogadankami, kursy teoretyczne i praktyczne, organizuje się wycieczki gospodarcze i krajoznawcze, wystawy rolnicze, inwentarzowe, premjowanie ogródków warzywnych i drobny inwentarz, popiera hodowle, zakłada apteczki, bibljoteczki itd. Koło Gospodyń Wiejskich może być zorganizowane wszędzie tam, gdzie znajdzie się przynajmniej 10 chętnych kobiet do stworzenia i przeprowadzenia Koła. Członkinią Kół może być każda Polka, współpracująca w gospodarstwie wiejskiem, o nieposzlakowanej opinji i polecona przez 4 członkinie.

Składka na rzecz Koła Gospodyń Wiejskich wynosi 10 gr miesięcznie, z czego 5 gr. zostanie w kasie Koła, a drugie 5 gr. odprowadza się do Zrzeszenia.

Pozatem działalność Kół Gosp. Wiejskich oparta jest mniejwięcej na tych samych zasadach, jak w Kółkach Rolniczych. T. R. P.

nowym lub malinowym). Srodki te przyczyniają się do wydzielania potu oraz drogami moczowemi toksyn grypowych. Dobrze jest pić sok cytrynowy lub pomarańczowy, zawierający nadmiar witaminów C — jest to doskonałe lekarstwo przeciw chorobom infekcyjnym. Przeciw bólom głowy okładać głowę pęcherzem z lodu, zażywać środek łagodzący i zmniejszający gorączkę, np. salipriny 0.5 gr, unikać jednak należy aspiryny. Przy bólach można postawić suche bańki. Kaszel łagodzą syropy, których użycie określone jest na etykietach. Przy zaburzeniach żołądkowo-jelitowych — dieta, lewatywy, ciepłe kompresy. Pozatem można zażywać 2 razy dziennie proszek chininowy (0.05 gr).

Chory może opuścić łóżko dopiero po zupełnem ustąpieniu gorączki. Często zbyt wczesne wstanie z łóżka i powrót do pracy jest powodem przeciągania się choroby i występowania powikłań. Grypy lekceważyć nie wolno, w cięższych wypadkach należy bezwzględnie wezwać lekarza.

Nawet wózki dziecięce mają być w niektórych miastach zaopatrzone z tyłu w t. zw. „kocie oko" — lampkę, która ma zapobiegać wypadkom.

Przepisy gospodarskie.

Odgrzewane pieczenie

stają się suche, jeśli je jeszcze raz się smaży. Aby nie stracić dobrego smaku, należy najpierw sos odgrzać, a potem naczynie z pieczenią wstawić w gorącą wodę.

DOBRE RADY.

Namarznięte kartofle

potrzebne do użytku, wrzucić najpierw w zimną wodę, a potem zastawić w wodzie na ogień i dodać trochę octu. Tak gotować je 10 min., odlać wodę octową i zalać wrzącą wodą i gotować do miękkości. Smak słodkawy ginie.

Zmarzłe kwiaty w doniczkach

nie trzeba zaraz przenosić do ciepłego pokoju, bo wtedy zmarnieją niechybnie. Przenieść je w miejsce ciemne i chłodne, tak, aby zwolna odtajały i zamróz z nich wyszedł. Jeżeli zanadto nie zmarzły, aż do sztywności, wtedy przychodzą zwykle do siebie.

Kury w czasie zimy

obficie się nieść będą, gdy dostaną w dzień trochę odpadków zielenin, np. z główek kapusty, jarmużu, itp., co chciwie zjadają.

Co modne:

...Pióra u wycięcia toalet wieczorowych, torebki wieczorowe z klejonych piórek, paski, ozdoby przy rękawach z piór, a nawet pantofelki wieczorowe z efektowną klamrą z piór, dobranych do koloru sukni.

...Ptaszki nietylko ozdabiają kapelusze, ale i suknie wytworne. I tak np. przy białej sukni wieczorowej pojawia się na ramieniu mała jaskółka o skrzydłach, rozwartych jakby do lotu. Dyskretną ozdobą toalety czarnej jest biały gołąbek lub jakiś egzotyczny ptaszek o niebieskich piórkach. Biedne ptaszki, ofiary kaprysu mody...

...Do toalety balowej lub wieczorowej najnowszą fryzurą — to warkocze upięte na głowie w rodzaj korony, tył głowy pokryty cały drobnemi loczkami. W modę znów weszły diademy ze strassów, pereł itd.

...Nowym kaprysem mody to zamiast biżuterji sztucznej czy prawdziwej do sukni wieczorowej lub balowej przypina się jeden lub więcej świeżych kwiatów. Zagranicą elegantki noszą całe naszyjniki, branzolety, diademy, kolczyki z drobnych świeżych kwiatów, a na palcu zamiast pierścieni woskowane drobne kwiaty, przypięte jako klejnot do trawy, opasującej palec.

Nowość w dziedzinie parasolek.

Najnowszym „krzykiem" w dziedzinie parasoli na zimę są parasolki, wykonane z celofanu. Zabezpieczają one znakomicie przed deszczem mimo, że są przezroczyste. Wynalazek zyskuje coraz większe powodzenie w Anglji.

W Ameryce natomiast szerokie zastosowanie znalazły parasole z okienkiem, wykonanem z masy przezroczystej.

Na karnawał.

1) Kostjum fantazyjny. 2) Dama sercowa — biały kostjum — serca to aplikacja z czarnego materjału. 3) Kostjum kozacki. 4) Pierrot (czerwony kostjum kryza u szyi z białego batystu szkl. — czarne pompony — spódniczka z 3 wolantów).